

116-003

กฎบัตร เลข พ.ศ. ๒๕๗๖

นายนิคม จารุมณี

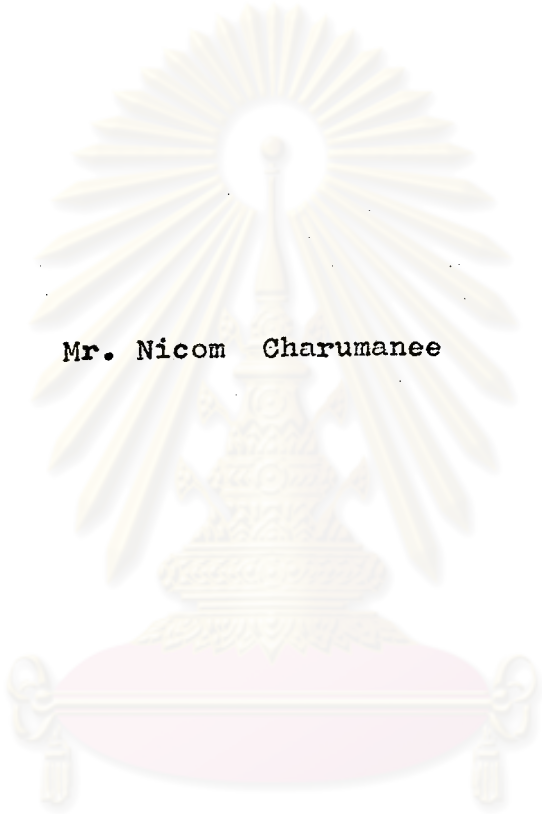
ศูนย์วิจัยทรัพยากร
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
แผนกวิชาประวัติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๖๔

I15947506

BAWORADAJ REBELLION 1933 A.D.

Mr. Nicom Charumane

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement
for the Degree of Master of Arts

Department of History

Graduate School

Chulalongkorn University

1976

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

..... กรรมการ

..... กรรมการ

อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชัยอนันต์ สมุทวณิช

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์

กบฏบวรเดช พ.ศ. ๒๔๗๖

ชื่อ

นายนิคม จารุมณี

แผนกวิชา ประวัติศาสตร์

ปีการศึกษา

๒๕๑๘

บทคัดย่อ

ในวันที่ ๒๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๕ ทหารและพลเรือนกลุ่มหนึ่งทำการยึดอำนาจซึ่งมีผลทำให้การปกครองระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ที่ดำเนินติดต่อกันมาเป็นเวลานานสิ้นสุดลง ถึงแม้ว่าเหตุการณ์ในครั้งนั้นไม่อาจจะเรียกได้ว่าเป็น "การปฏิวัติอันยิ่งใหญ่" ก็ตาม แต่ก็ได้ถูกยกย่องให้เป็นการปฏิวัติที่ไม่ต้องเสียเลือดเนื้ออย่างที่ไม่เคยมีปรากฏมาก่อนในประเทศอื่น ๆ

มีงานเขียนหลายชิ้นเกี่ยวกับ "การปฏิวัติ ๒๔๗๕" ทั้งที่เป็นงานเขียนที่ไม่ใช่ทางวิชาการและผลงานทางวิชาการ เช่น The History of Thai Revolution : A Study in Political behaviour (Bangkok: Chalermit, 1972) โดยวิชามกรพงศ์ และ การปฏิวัติ ๒๔๗๕ (พระนคร: แพร่พิทยา, ๒๕๑๘) โดยเกียรติชัย พงษ์พาณิชย์ เป็นต้น หนังสือเหล่านี้มักจะพิจารณาเหตุการณ์เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๔๗๕ เสมือนหนึ่งว่าเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและก็สิ้นสุดไปในคราวเดียว โดยย่ำถึงสาเหตุที่นำไปสู่เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์นี้วิเคราะห์ลักษณะผู้นำของผู้ก่อการ และลงเอยด้วยการย่ำถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของผู้ก่อการดังกล่าว

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีทัศนะที่แตกต่างออกไปจากงานชิ้นอื่น ๆ ที่กล่าวมาแล้วเพราะพยายามที่จะพิจารณาเหตุการณ์ในเดือนมิถุนายน ๒๔๗๕ ว่า มิได้เป็นจุดสิ้นสุดแห่งความขัดแย้งทางการเมือง แต่เป็นเพียงการเริ่มต้นของการต่อสู้ขัดแย้งอันยืดเยื้อระหว่างองค์พระมหากษัตริย์และผู้ที่ยังรักภักดีต่อพระองค์ฝ่ายหนึ่ง กับกลุ่มผู้ก่อการ (คณะราษฎร) อีกฝ่ายหนึ่ง คั้งนั้นการที่จะชี้ให้เห็นถึงข้อเสนอนี้ ผู้เขียนจึงได้เลือกที่จะศึกษาและวิเคราะห์กบฏบวรเดช (ตุลาคม ๒๔๗๖) ให้ลึกลงไปและในรายละเอียด

ทั้ง ๆ ที่กบฏบวรเคชสิ้นสุดลงในเวลาอันสั้น แต่ก็มีผลที่ตามมาอีกมากมายหลายอย่าง กบฏบวรเคชไม่เพียงแต่สะท้อนถึงความรู้สึก เป็นปฏิปักษ์ที่ซ่อนเร้นแฝงอยู่ ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ในขณะนั้น แต่ได้มีผลสำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองอื่น ๆ อีกหลายอย่าง ด้วยกัน กบฏบวรเคชมีส่วนที่ทำให้พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสละราชสมบัติ ในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๕ และมีผลทำให้อำนาจของผู้ออกการมั่นคงแข็งแรงยิ่งขึ้น โดย ได้ทำลายกลุ่มผู้ต่อต้านไม่เห็นด้วย ซึ่งส่วนใหญ่แล้วก็เป็นผู้ซึ่งมิได้เกี่ยวข้องกับพวกกบฏโดยตรง

กบฏบวรเคชซึ่งแม้ว่าจะเกิดขึ้นอยู่ได้เพียง ๑๔ วันเท่านั้น แต่ก็จะต้องถือว่าเป็น สงครามกลางเมืองที่ขยายขอบเขตกว้างขวาง เป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ไทย ชีวิตนับ ร้อย ๆ ชีวิตต้องสูญเสียไปในสมรภูมิ บุคคลประมาณ ๕๐ คน ถูกตัดสินพิพาทฆ่าจุกตลอด ชีวิต ๔๔ คนถูกปล่อยเกาะในฐานะที่เป็นนักโทษการเมือง ในขณะที่คนอื่น ๆ อีกประมาณ ๑๐๐ คนถูกศาลพิพากษาว่ากระทำความผิด และสูญเสียสิทธิอื่น ๆ ซึ่งพลเมืองในระบอบ ประชาธิปไตยพึงมีไปเพราะเหตุการณ์ครั้งนั้น

เมื่อพิจารณากบฏบวรเคชจากทัศนะดังกล่าวนี้ ความพยายามของพวกกบฏที่จะ ผลักดันให้ผู้ออกการทำการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสภาพการณ์บางอย่างในขณะนั้น อาจถือได้ว่าเป็นความพยายามที่จะต่อรองและช่วงชิงอำนาจขั้นสุดท้ายจากกลุ่มอนุรักษนิยม และกษัตริย์ นิยม นอกจากนี้กบฏบวรเคชยังชี้ให้เห็นข้อเท็จจริงประการหนึ่งว่า ความขัดแย้งทางการเมืองซึ่งควรจะมีการต่อสู้และความรุนแรงเมื่อเดือนมิถุนายน ๒๔๗๕ แท้มีได้เป็นไปเช่นนั้น กลับคลี่คลายขยายตัวมาเป็นความขัดแย้งรุนแรงถึงจุดสุดยอดเมื่อเดือนตุลาคม ๒๔๗๖

วิทยานิพนธ์นี้สรุปว่า ความขัดแย้งทางการเมืองในประวัติศาสตร์ไทยโดยเฉพาะ อย่างยิ่งในระหว่าง พ.ศ. ๒๔๗๕-๒๔๗๖ นั้นแท้ที่จริงแล้ว เป็นเหตุการณ์ที่เชื่อมโยงต่อกัน เป็นลูกโซ่ หากใช้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทันทีทันใดแล้วสิ้นสุดลงดังที่งานของนักวิชาการอื่น ๆ ได้ให้ความเห็นไว้

Thesis Title : Baworadaj Rebellion 1933 A.D.
Name : Mr. Nicom Charumane Department of History
Academic Year : 1975

ABSTRACT

On June 24th, 1932 a group of army officers and civilians staged a coup d'etat and put an end to the aged-old absolute monarchy. Although this event is far from being a "Glorious Revolution", it has always been idealized as an unusual "Bloodless Revolution".

There have been several studies, of journalistic and scholarly nature, on the so-called "Revolution of 1932" i. e. Tawatt Mokrarapong's The History of Thai Revolution : A Study in Political behaviour (Bangkok: Chalermnit, 1972), Kiaticchai Pongpanich's Revolution of 1932 (Bangkok: Praepittaya, 1971). These studies tend to treat the June 24, 1932 phenomenon as a one-short affair, stressing the causes leading to this historic event, analyzing the leadership of the Promoters and end up by emphasizing its successes and failures.

This thesis takes a different view from other works on the same topic. It attempts to treat the June 1932 incident not as the end of the political conflict, but as the beginning of a prolonged struggle between the King and his loyal entourage on one hand and the Promoters (Khana Rat) on the other. To elaborate

this point, the writer has chosen to study and analyze the Baworadej Rebellion (October 1933) in great depth and full details.

The Baworadej Rebellion, in spite of its short duration, had several consequential meanings. It did not only reflect the underlying animosities between various factions at that time, but was also instrumental in bringing about many other political changes. It was partly responsible for the abdication of King Prachatiyok in March 1934 and resulted in the stabilization of the Promoters' power, while destroying dissident elements, which in large part, were not directly connected with the Rebel Group.

The Baworadej Rebellion, which lasted for only 14 days, was the first large-scale civil war in Thailand. Hundreds of lives were lost on the battle field. About 50 persons were sentenced to life-imprisonment, 44 persons were sent to Tarutao Island while other 100 were convicted and deprived of their civil rights.

Viewing the Rebellion in these terms, Baworadej's attempt to put pressure on the Promoters for reforms was in a way the last bid for power on the part of the Conservative-Royalist elements. Moreover, it points out to the fact that political conflict which should have been violently contested in June 1932 culminated in the devastating civil war in October 1933.

This thesis concludes that political conflict in Thai Political history, particularly that of the 1932-1934 period, was actually a chain of events, and not a one-short affair as it used to be treated in other scholarly works.

กิติกรรมประกาศ

นอกเหนือไปจากความตั้งใจอย่างแท้จริงตลอดเวลา ๒ ปีเต็มที่คุณเขียนไทม์เทให้ กับงานค้นคว้าศึกษาเพื่อวิทยานิพนธ์เล่มนี้แล้ว ผู้เขียนยังได้รับความกรุณาอันใหญ่หลวงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชัยอนันต์ สมุทวณิช ผู้ซึ่งเป็นทั้งอาจารย์และผู้ช่วยเหลือให้ผู้เขียน สามารถผ่านความยากลำบากในการศึกษาค้นคว้า ตลอดจนงานอุปสรรคต่าง ๆ มาได้จน สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี คำแนะนำ ความห่วงใยและการเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอโดยไม่เห็น แก่นเห็นคเหนื่อยหึง ๆ ที่มีงานประจำและงานพิเศษอยู่เป็นอันมาก ผู้เขียนรู้สึกซาบซึ้ง เป็น อย่างมากต่อความกรุณาของอาจารย์ในครั้งนี จึงใคร่ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้ด้วย

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อ ศาสตราจารย์รอง สยามานนท์ ศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญศรี กุก รองศาสตราจารย์ชิตีมา พิทักษ์ไพโรจน์ และคณาจารย์ใน แผนกวิชาประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทุกท่านที่ได้ให้ความ กรุณาแก่ผู้เขียนทั้งทางคำปรึกษาและความอนุเคราะห์เป็นพิเศษในเรื่องต่าง ๆ ด้วยดี ตลอดมา

และใคร่ขอกราบขอบพระคุณสำหรับความช่วยเหลือและคำแนะนำที่มีประโยชน์แก่ ผู้เขียนโดยตลอดมาจากบุคคลต่อไปนี้คือ พลโท ประยูร ภมรมนตรี พันเอกถวิล อยู่เย็น พันโท ม.ร.ว. วัชวัฒน์ จักรพันธ์ แห่งกองประวัติศาสตร์ทหารบก นาวาตรีหญิง จันทิวา ฉายะระดี และเจ้าหน้าที่ทุกคนในกองประวัติศาสตร์ทหารเรือ คุณโกศล ไกรฤกษ์ ผู้อนุเคราะห์ ให้ผู้เขียนมีโอกาสศึกษาค้นคว้าที่สวนแก้วของ ร้อยโท จงกล ไกรฤกษ์ คุณเรณู บัณฑิต คุณ สมจิตต์ เล็บครุฑ แห่งกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี และรวมตลอดถึงความช่วยเหลืออันดียิ่ง จากแหล่งเอกสารต่อไปนี้คือ กรมพระธรรมมัญญูทหารบก กองจดหมายเหตุแห่งชาติ หอสมุด แห่งชาติ กรมศิลปากร และห้องสมุดต่าง ๆ ที่ไม่สามารถกล่าวชื่อนามได้หมด บุคคลและสถานที่ ดังกล่าวแล้วขอได้รับความขอบคุณจากผู้เขียนด้วยใจจริง

อนึ่ง ในการศึกษาค้นคว้าวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้เขียนได้รับความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง จากคุณจรูญ เจนพันธ์ คุณบุญธรรม อินจันทร์ คุณอารณ พฤติสุนากร และเพื่อน ๆ อีก จำนวนมาก จึงใคร่ขอขอบคุณไว้ในที่นี้ด้วย

สำหรับ ดัศดา จารุมณี ผู้คอยให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจแก่ผู้เขียนตลอดมา
ด้วยความเข้าใจและอกตนิยม ความรู้สึกที่ผู้เขียนมีต่อเธอนั้นจึงมากกว่าคำว่าขอบคุณ
ความดีที่มีปรากฏในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอมอบแก่พ่อและแม่ผู้เป็นที่รักและ
เคารพยิ่ง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
รายการแผนที่ยประกอบ	ฉ

บทที่

บทนำ	๑
๑. สภาพการณ์ทางการเมืองไทยในปี พ.ศ. ๒๕๓๕	๔
๑.๑ สภาพการณ์ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง	๔
๑.๒ สภาพการณ์ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง	๓๓
๒. สถานการณ์ทั่วไปก่อนการกบฏ	๔๕
๒.๑ สถานการณ์ทั่วไปทางเศรษฐกิจ	๔๕
๒.๒ สถานการณ์ทั่วไปทางการเมือง	๖๓
๒.๒.๑ ผู้นำ	๖๕
๒.๒.๒ รัฐบาล	๘๕
๒.๒.๓ ฐานะของราชวงศ์ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง	๘๘
๒.๒.๔ ทิศนะของประชาชนต่อรัฐบาล	๑๐๘
๓. มุมเหตุจริงใจ วัตถุประสงค์ แผนการและการเตรียมการของฝ่ายกบฏ	๑๑๓
๓.๑ มุมเหตุของการกบฏ	๑๑๓
๓.๒ วัตถุประสงค์ของการกบฏ	๑๔๘
๓.๓ การก่อการ	๑๕๓

๓.๓.๑	คณะผู้ทำการ	๑๕๓
๓.๓.๒	แผนการ กบฏ	๑๕๔
๓.๓.๓	แผนการใช้กำลังทหาร ของกองทัพฝ่ายหัวเมือง	๑๖๔
๔.	เหตุการณ์ในระหว่างการกบฏ	๑๗๑
๔.๑	การรบ	๑๗๑
๔.๒	อุปสรรคอันทำให้การกบฏของล้มเหลว	๒๔๓
๕.	ผลของการกบฏ	๒๕๖
๕.๑	การเปลี่ยนแปลงภายหลังจากการกบฏ	๒๕๖
๕.๑.๑	รัฐบาล	๒๕๖
๕.๑.๒	การเปลี่ยนแปลงทางทหาร	๒๖๒
๕.๑.๓	พระมหากษัตริย์และพระราชวงศ์	๒๖๗
๕.๒	ความเสียหาย	๒๗๔
๕.๓	ทัศนคติทั่วไปหลังการกบฏ	๒๘๔
๕.๔	การดำเนินคดีผู้ต้องหา กบฏ	๒๘๔
บทสรุป		๓๒๑
ขอเสนอแนะ		๓๒๗
บรรณานุกรม		๓๒๘
ภาคผนวก		๓๕๑
ประวัติการศึกษา		๔๐๓

รายการแผนที่ประกอบ

แผนที่

หน้า

๑. แผนที่สังเขปแสดงการวางกำลังทหารหัวเมืองเมื่อวันที่ ๑๑ - ๑๒ ตุลาคม ๒๔๗๖	๑๗๓
๒. แผนที่สังเขปแสดงแนวรบ วันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๔๗๖ ของกองทหารหัวเมือง...	๑๗๔
๓. แผนที่สังเขปแสดงการวางกำลังทั้งหมดของกองทหารหัวเมือง เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๔๗๖	๑๗๕
๔. แผนที่สังเขปแสดงแนวรบ ร.พัน ๑๕ ในมังกัม พันตรี หลวงปรีชากลุฑุฑ ...	๒๒๐
๕. แผนที่สังเขปแสดงแนวรบของกองทหารหัวเมือง ในวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๔๗๖...	๒๒๒
๖. แผนที่สังเขปแสดงแนวรบของกองทหารหัวเมือง ในตอนเช้าวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๔๗๖	๒๒๓
๗. แผนที่สังเขปแสดงแนวตันทานสุดท้ายของกองทหารหัวเมือง	๒๒๖
๘. แผนที่สังเขปแสดงแนวตันทานที่ปากช่องของกองทหารหัวเมือง ในมังกัม พ.อ. พระยาศรีสิทธิสงคราม...	๒๓๐
๙. แผนที่แสดงกองกำลังทหารฝ่ายหัวเมืองที่เป็นกบฏ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๖...	๒๔๒

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความเป็นมาของปัญหา

ประเทศไทยภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. ๒๔๗๕ แล้ว ไค่นำมาซึ่ง เหตุการณ์และความยุ่งยากทางการ เมืองเป็นอันมาก "กบฏบวรเดช" ที่เกิดขึ้นเมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๗๖ ก็เป็นผลสืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองดังกล่าวแล้วเช่นกัน เหตุการณ์ช่วงนี้จึงเป็นเหตุการณ์ที่ต่อเนื่องกันมา และยังมีผู้ใดไค้ทำการศึกษาไว้โดยละเอียด ว่าอะไร เป็นมูลเหตุจูงใจที่แท้จริงในการกบฏ และมีวัตถุประสงค์อะไร รัฐบาลไค้ดำเนินการอย่างไร เพื่อทำการปราบปรามการกบฏที่เกิดขึ้น และผลของการกบฏไค้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง ซึ่งล้วนแต่เป็น ปัญหาสำคัญที่น่าสนใจทั้งสิ้น จึงเป็นแรงจูงใจให้ผู้เขียนไค้ทำการศึกษาค้นคว้า เรื่องดังกล่าว นอกจากนี้ ในบรรดาหนังสือ บทความและข้อเขียนต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับกบฏบวรเดช ซึ่งมีอยู่ในปัจจุบันส่วนใหญ่มักกล่าวถึงเหตุการณ์อย่างกว้าง ๆ หรือไม่เช่นนั้น ก็เป็นการศึกษาโดยอาศัย เพียงเอกสารฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเป็นหลักแต่เพียงค่านเดียว อันจะทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนไค้ง่าย และอาจจะไม่เป็นกลางเท่าที่ควร ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้เขียนจึงไค้พิจารณาปัญหาการกบฏที่เกิดขึ้นมาศึกษาวิเคราะห์อย่างละเอียด เพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงทั้งหมดที่เกิดขึ้น และด้วยความเป็นกลางที่สุด โดยพยายามศึกษาค้นคว้าจากเอกสารต่าง ๆ ของทั้งสองฝ่ายเท่าที่มีอยู่จนถึงปัจจุบันนี้

วัตถุประสงค์และขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้เขียนมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ

๑. เพื่อศึกษาค้นคว้าให้ทราบว่าอะไร เป็นมูลเหตุจูงใจที่ทำให้ทหารฝ่ายหัวเมืองไม่พอใจรัฐบาลขณะนั้น จนถึงกับยกกองทัพเข้ามาล้อมพระนคร

๒. เพื่อศึกษาค้นคว้าว่าทหารฝ่ายหัว เมืองต้องการลดการปกครองระบอบประชาธิปไตย แล้วนำเอาระบอบการปกครองสมบูรณาญาสิทธิราชกลับมา กังค้ำกล่าวหาของฝ่ายรัฐบาลนั้นเป็นความจริงหรือไม่

๓. เพื่อศึกษาและค้นคว้าว่ากองทัพฝ่ายหัว เมืองมีแผนการณ์ที่จะใช้กำลังเข้าปะทะกับฝ่ายรัฐบาลโดยใช้แต่ความรุนแรง กังค้ำฝ่ายรัฐบาลกล่าวหาว่าเป็นการกระทำเยี่ยงโจรจริงหรือไม่

๔. เพื่อศึกษาและค้นคว้าว่ารัฐบาลได้ดำเนินการปราบปรามกบฏอย่างไร และด้วยคามยุติธรรมหรือไม่เพียงไร

ขอเขตการวิจัยในครั้งนี้งจะศึกษาเฉพาะ เหตุการณ์ทางการเมืองของไทย ตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. ๒๔๗๕ มาจนถึง เหตุการณ์กบฏที่เกิดขึ้นอย่างละเอียดและลึกซึ้งที่สุดเท่าที่หลักฐานจะอำนวย

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

อาจประมวลเป็นหลักใหญ่ ๆ ได้ ๓ ประการคือ

ประการแรก จะได้ทราบถึงข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นระหว่างคณะราษฎร กับฝ่ายกบฏว่าเป็นไปในลักษณะใด

ประการที่สอง ทำให้ทราบข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจากพฤติกรรมของฝ่ายที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นกบฏ และพฤติกรรมของฝ่ายรัฐบาลอย่างละเอียด และเป็นกลางที่สุด

ประการสุดท้าย เพื่อจะได้ทราบถึงกระบวนการวิวัฒนาการและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย อันจะเป็นแนวทางในการศึกษาวิเคราะห์ประวัติศาสตร์การเมืองการปกครองของประเทศไทยต่อไปในอนาคต ประโยชน์ทั้งสามประการนี้นับได้ว่าเป็นผลจากการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร เท่าที่มีอยู่ทั้งทางฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายกบฏอย่างละเอียดและเป็นกลางที่สุด

วิธีดำเนินการค้นคว้าและวิจัย

วิทยานิพนธ์เล่มนี้เขียนโดยวิธีเขียนใ้ค้ดำเนินการวิจัยแบบอาศัยเอกสาร (Documentary research) และวิธีการศึกษาทางประวัติศาสตร์ (Historical Approach) โดยการค้นคว้าหาข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ซึ่งแบ่งออกเป็น ๒ ประเภทคือ

๑. เอกสารชั้นต้น (Primary Sources) จากแหล่งเอกสารที่สำคัญ ๆ เช่น กองจดหมายเหตุแห่งชาติ หอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร กองประวัติศาสตร์ทหารเรือ กองประวัติศาสตร์ทหารบก กรมพระธรรมนูญทหารบก กรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักนายกรัฐมนตรี หอสมุดรัฐสภา และเอกสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ ส่วนใหญ่ของเอกสารเหล่านี้จะปรากฏเป็นบันทึกส่วนตัว คำประกาศ แถลงการณ์ โทรเลข หนังสือพิมพ์ต่าง ๆ ส่วนวนคำฟ้องและคำพิพากษาศาลพิเศษ พระราชบัญญัติรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร และรวมทั้งการสัมภาษณ์บุคคล เป็นต้น

๒. เอกสารชั้นรอง (Secondary Sources) ได้แก่วิทยานิพนธ์ หนังสือวารสารต่าง ๆ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษจากแหล่งเอกสารที่สำคัญ ๆ เช่น หอสมุดแห่งชาติ หอสมุดกลาง หอสมุดคณะอักษรศาสตร์ หอสมุดคณะรัฐศาสตร์ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และสำนักบรรณาสารเพื่อการพัฒนาแห่งสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

เมื่อรวบรวมเอกสารได้เพียงพอตามความต้องการแล้ว ก็นำหลักฐานเหล่านี้มาพิจารณาประเมินคุณค่าและเลือกสรรอย่างละเอียดและควยความรอบคอบ พร้อมกับบันทึกความคิดเห็นของตนเขียนลงไปควย ในขั้นต่อมาได้้นำเอาสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องจากเอกสารต่าง ๆ เหล่านี้มาเรียบเรียงตามที่ใดกำหนดไว้ในโครงร่าง ซึ่งเตรียมไว้ล่วงหน้าแล้ว (ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้) พร้อมกับได้ทำการวิเคราะห์หาคำค้นไปควยอย่างละเอียดรอบคอบและเที่ยงธรรมที่สุด ประการสุดท้ายทำการตรวจสอบแก้ไขและเพิ่มเติม ตลอดจนการจัดทำส่วนนำ ส่วนอ้างอิงให้เรียบร้อย เพื่อความสมบูรณ์แห่งวิทยานิพนธ์นี้